

Særligt sidstnævnte konvention har haft stor betydning for nærværende konvention, idet de to konventioner ikke blot deler samme underliggende indfaldsvinkel, men også mange etiske og juridiske principper. Konventionen udbygger faktisk nogle af de principper, der er indeholdt i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Det fremhæves i præamblen, at fremskridt inden for lægevidenskab og biologi kun bør anvendes til gavn for nuværende og fremtidige generationer, og at anvendelsen skal ske i respekt for menneskelig værdighed. Der lægges vægt på behovet for internationalt samarbejde for at udbrede fordelene ved lægevidenskabens fremskridt til hele menneskeheden.

Kapitel 1

Generelle bestemmelser

I *art. 1, stk. 1*, defineres konventionens anvendelsesområde og formål. Det fastslås, at konventionens parter skal beskytte alle menneskers værdighed og identitet, og uden forskelsbehandling garantere alle respekt for deres integritet samt andre rettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder i forbindelse med anvendelsen af biologi og lægevidenskab. Konventionen benytter ifølge den uddybende rapport udtrykket "menneske" for at angive nødvendigheden af at beskytte værdigheden og identiteten hos alle mennesker.

I *art. 1, stk. 2*, bestemmes, at hver part i sin egen lovgivning skal tage de nødvendige forholdsregler til at gennemføre konventionens bestemmelser. Det forudsættes, at begrebet "law" - i lighed med samme begreb i f.eks. art. 26 og art. 36, stk. 1 - forstås i bred forstand, således at der ikke alene sigtes til formel lov, men også til administrative regler og praksis. Bestemmelsen indeholder således en forpligtelse for de enkelte lande til at indrette den nationale lovgivning og/eller administrative regler og praksis efter konventionens bestemmelser.

Art. 2 indeholder grundprincippet om, at menneskets interesser og velfærd skal have forrang frem for interesser, der alene vedrører samfundet eller videnskaben. I tilfælde af indbyrdes konflikt mellem flere interesser skal hensynet til mennesket altså have førsteprioritet. Hele konventionen, hvis formål er at beskytte menneskets rettigheder og værdighed, er bygget op omkring princippet om menneskets forrang, og alle dens artikler skal fortolkes i lyset heraf. Et af de vigtigste anvendelsesområder for dette princip er forskningsområdet, jf. konventionens kapitel 5.

Art. 3 pålægger staterne en generel forpligtelse til at skabe lige adgang til sundhedsmæssige ydelser. Målet

er at sikre lige adgang til sundhedsmæssige ydelser i henhold til den enkelte patients medicinske behov. Ved "sundhedsmæssige ydelser" ("health care") forstås ifølge den uddybende rapport servicesystemer, der tilbyder diagnostiske, forebyggende og terapeutiske indgreb samt genoptræning, og som er beregnet på at opretholde eller forbedre en persons sundhedsmæssige tilstand eller afhjælpe personens lidelse. Denne pleje skal være af passende standard i lyset af de videnskabelige fremskridt og under forudsætning af en løbende kvalitetsbedømmelse.

Der skal være lige adgang til sundhedsmæssige ydelser. I denne sammenhæng betyder "lige" ("equitable") først og fremmest, at der ikke forekommer uberettiget forskelsbehandling. Selv om der ikke er absolut lighed, betyder lige adgang, at der effektivt opnås en tilfredsstillende grad af omsorg. Konventionens parter er forpligtede til at tage passende skridt til at opnå dette mål i så stor udstrækning, som de til rådighed stående ressourcer tillader. Formålet med denne bestemmelse er ikke at skabe en individuel rettighed, hvortil hver enkelt person kan henholde sig i retsager mod staten, men snarere at tilskynde sidstnævnte til at tage passende forholdsregler som en del af dens sociale politik med henblik på at sikre lige adgang til sundhedsmæssige ydelser.

Art. 4 fastslår, at enhver sundhedsmæssig intervention, herunder forskning, skal foretages i overensstemmelse med gældende faglige forpligtelser og standarder. Udtrykket "intervention" skal forstås i bred betydning. Det dækker alle medicinske handlinger, herunder især interventioner, der udføres med henblik på præventiv pleje, diagnose, behandling eller genoptræning eller i videnskabelig sammenhæng.

Kapitel 2

Samtykke

Kapitel 2 indeholder en række detaljerede bestemmelser om information og samtykke i patientbehandlingen.

Hovedreglen fremgår af *art. 5, stk. 1*, der bestemmer, at ingen intervention på sundhedsområdet må foretages uden den berørte persons frie og informerede samtykke. Hermed fastslås, at mennesker frit skal kunne give eller nægte at give deres samtykke til enhver intervention, som involverer deres person. Patientens samtykke betragtes som frivilligt og informeret, hvis det gives på baggrund af objektive oplysninger fra ansvarlige fagfolk inden for sundhedssektoren med hensyn til arten og de mulige konsekvenser af